

Förslag till skötselplan för Bastbergs naturreservat i Leksands kommun

**LEKSANDS
KOMMUN**

Innehåll

Skötselplan för Bastbergs naturreservat

1. Beskrivning av reservatet

1.1 Administrativ data	3
1.2 Beskrivning av området	3
- 1.2.1 Biologi	3
- 1.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning	3
- 1.2.3 Friluftsliv	4
1.3 Källförteckning	4

2. Plandel

2.1 Syfte med reservatet	4
2.2 Prioritering mellan bevarandevärden	4
2.3 Skogliga skötselområden med bevarandemål och åtgärder	4
- 2.3.1 Område 1	4
- 2.3.2 Område 2	5
- 2.3.3 Område 3	5
2.4 Friluftsliv och anordningar	5
2.5 Skogsbrand	6
2.6 Insektsangrepp	6
2.7 Jakt	6
2.8 Dokumentation och uppföljning	6
2.9 Revidering av skötselplan	6
2.10 Skötselplankarta	7

Skötselplan för Bastbergs naturreservat

1. Beskrivning av reservatet

1.1 Administrativa data

Namn	Bastbergs naturreservat
Län	Dalarna
Kommun	Leksand
Fastigheter	Tibble 1:21
NVR id	2043526
Areal	3,15 ha
Markslag	Barrblandskog
Anordningar	1 naturreservatsskylt 2-4 mindre informationsskyltar bord med bänkar vandringsled

1.2 Beskrivning av området

1.2.1 Biologi

Området utgörs huvudsakligen av barrblandskog på hällmark. Många tallar är runt 200 år vilket är mycket ovanligt för skogarna i kommunen. Granarna på hällmarken är senvuxna och hänglavsrika, på några av dem växer den rödlistade laven *violettagrå tagellav*. Inslaget av gran ökar i takt med tjockare jorrdjup. Då blir även skogen grövre med ett stort inslag av grov död ved i form av lågor och torrakor. På granlågorna har de rödlistade vedsvamparna *rynkskinn* och *ullticka* hittats. Gnagspår av skalbaggar *bronsbjon* och *vågbandad barkbock* är allmänt förekommande på död ved. Spridd förekomst av enstaka äldre sälgrar, rönnar och björkar i området.

En del av skogsmarken har i äldre tider använts som odlingsmark. I området finns lämningar av fossil åkermark med åkerhak och odlingsterrasser, grunda diken och odlingsrösen som vittnar om hur marken brukades i äldre tider. Rester av den forna grässvålen kan fortfarande ses på några håll.

Värdefulla arter:

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Violettagrå tagellav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	VU
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT
Bronshjon	<i>Callidium coriaceum</i>	S
Vågbandad barkbock	<i>Semanotus undatus</i>	S

1 Rödlistade arter enligt ArtDatabanken 2010. (RE) Försvunnen, (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Nära hotad, (DD) Kunskapsbrist.

2 Signalarter enligt Skogsvårdsstyrelsen. (S)

3 Regionalt hotad art (RH)

1.2.2. Historisk och nuvarande markanvändning

I stort sett har all skog i östra delen av Leksands kommun påverkats av människan under historiens lopp. Skogarna kalavverkades hårt under Falu koppargruvas storhetstid på 1600-talet. Därefter har skogen använts för husbehov eller som odlingsmark och bete vilket bådaderna kan studeras i reservatsområdet. Större delen av reservatet består av senvuxen hällmarksskog som har lämnats orörd det senaste århundrandet. I området finns gamla odlingsmarker som har planterats med gran under

1900-talets mitt. Längs områdets södra rågång finns en körväg som används för att köra ut virke från skogen.

1.2.3 Friluftsliv

Vandringsleden Siljansleden går igenom området. I nära anslutning till området ligger fäboden *Bastberg* som nyttjas av sommarboende.

1.3 Källförteckning

Skogsstyrelsens nyckelbiotopförteckning, Yngve Perjons
Lantmäteriet Leksand
Fäbodlaget i Bastberg

2. Plandel

2.1 Syfte med reservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- *Bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer*

Syftet med reservatet är att bevara den naturskogsartade hållmarksskogen och andra ingående naturtyper med höga naturvärden.

- *Tillgodose behov av områden för friluftslivet*

Inom ramen för syftet ska naturreservatet även stödja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser.

2.2 Prioritering mellan bevarandevärden

Reservatet har höga skogliga naturvärden men även höga frilufts- och sociala värden. Skulle konflikter om vilket värde som ska prioriteras främst uppstå inom de olika skötselområdena, prioriteras naturvärdet först i alla områden. Friluftsvärdet har högsta prioritet längs *Siljansleden*.

Vid en eventuell framtida restaurering av de gamla åker- och hagmarkerna i område 2 krävs en långsiktig plan för hävden och skötseln innan några åtgärder kan genomföras. Granskogen kommer med tiden att utveckla höga naturvärden vilka måste beaktas vid eventuella framtida åtgärder.

2.3 Skogliga skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet indelas i ett antal skötselområden. Varje delområde beskrivs först kortfattat och sedan följer bevarandemål och skötselåtgärder. Delområdena visas på skötselplankartan på sidan 7.

- Område 1: Flerskiktad tallskog med inslag av gran, cirka 175 år
- Område 2: Planterad granskog på gammal odlingsmark, cirka 60 år
- Område 3: Skiktad barrblandskog, cirka 125 år

2.3.1 Område 1

Beskrivning

Skogen utgörs av talldominerad hållmarksskog med inslag av gran. Många av tallarna är kring 200 års ålder vilket är mycket ovanligt för skogarna i Leksands kommun. Granarna i hållmarksskogen är senvuxna och rika på hänglavar. På några granar finns den rödlistade laven *violettgå tagellav*. Mycket död ved finns i området i form av stående och liggande träd. Inslaget av gran ökar i takt med tjockare jorrdjup i kanterna på biotopen. De ljusöppna och varma miljöerna är även gynnsamma för många insekter. Skogen är naturligt glesvuxen men är även präglad av närheten till fäboden då skogen i äldre tider varit påverkad av betande djur.

Beståndet klassades år 1996 som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen.

En liten fossil åker finns i den norra delen av beståndet.

Bevarandemål

Skogen bevaras som naturskog med en diversitet av livsmiljöer för skogslevande arter.

Skötselåtgärd

Skogen lämnas för fri utveckling. Om inväxningen av gran skulle öka i sådan grad att den hotar de gamla tallarna så kan en försiktig friställning av dessa komma i fråga.

2.3.2 Område 2

Beskrivning

Området består av gran- och lövskog på gammal kulturmark. Inom beståndet finns 5 åkrar/hagar som är planterade med gran för cirka 60 år sedan. Glesare områden är fortfarande gräsbeväxta. Några granar har redan dött och kommer snart att ligga på marken till gagn för vedlevande svampar och insekter. Tydliga åkerhak, terrasser och grunda diken berättar om hur brukandet bedrevs i äldre tider. Det finns 8 stycken odlingsrösen i området.

Bevarandemål

Beroende på vilken väg man väljer kan skötselområdets natur- och kulturvärden utvecklas på olika sätt. De två huvudsakliga alternativen är:

1. Skogen kan i sin helhet bevaras och låtas utvecklas fritt till naturskog med en diversitet av livsmiljöer för skogslevande arter.
2. Delar av de gamla kulturmarkerna kan öppnas upp och restaureras med målet att återskapa och bevara naturvärden knutna hävdgynnade miljöer samt kulturmiljöer.

Skötselåtgärder

Alternativ 1: Området lämnas för fri utveckling. Enstaka granar vid odlingsrösen och den terrasserade åkerkanten kommer att behöva kapas till högstubbar/kulturstubbar för att förhindra uppkomsten av rotvältor som spränger sönder kulturlämningarna.

Alternativ 2: Gräsmarkerna restaureras helt eller delvis. Genom att avverka gran öppnas markerna åter upp och hävdas. En långsiktig plan för hävden och skötseln krävs innan några restaureringsåtgärder genomförs. Granskogen kommer med tiden att utveckla höga naturvärden vilka måste beaktas vid eventuella framtida åtgärder.

2.3.3 Område 3

Beskrivning

Beståndet består av en cirka 125-årig flersiktad barrblandskog med inslag av enstaka äldre träd upp till 200 års ålder. Mycket död ved finns i området i form av stående och liggande träd. De rödlistade vedsvamparna *rynkskinn* och *ullticka* har hittats på lågor i beståndet. Gnagspår av skalbaggar *bronsbjon* och *vågbandad barkbock* är allmänt förekommande på död ved.

Bevarandemål

Skogen bevaras som naturskog med en diversitet av livsmiljöer för skogslevande arter.

Skötselåtgärder

Området lämnas för fri utveckling.

2.4 Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Området ligger intill fäboden Bastberg som nyttjas av sommarboenden. Den frekvent använda vandringsleden *Siljansleden* går igenom området. Det finns ingen iordningställd parkeringsplats men det går att ställa enstaka bilar i slutet av fäboden där vägen tar slut.

Mål

- Vägvisare från Bastberg, se skötselplankarta.
- Märkta reservatsgränser.
- Informationsskylt vid ingången till reservatet, se skötselplankarta.
- Mindre informationsskyltar som beskriver natur- och kulturvärden.
- Märkt och underhållen vandringsled genom området.
- Hel och funktionell rastplats.

Skötselåtgärder

- Initiala åtgärder

Gränser markeras och är fria från liggande träd. Informationstavlor sätts upp längs stigen. Ett bord med bänkar placeras på bergets topp.

- Löpande åtgärder

Stigen ska märkas och underhållas vid behov. Bord med bänkar och informationstavlor ska ses över vart annat år och restaureras vid behov. Rågången längs reservatsgränsen röjs vid behov. Trädstammar som fallit ut från reservatet flyttas inom reservatsgränsen.

2.5 Skogsbrand

Alla bränder, även de som startat genom blixtnedslag, skall släckas enligt gällande brandlagstiftning.

2.6 Insektsangrepp

Tillfälliga insektsangrepp skall inte åtgärdas.

2.7 Jakt

Inskränkning i jakten begränsar sig till reglering av uppförande av jakttorn och framröjning av jaktpass. Uppförande av jakttorn och jaktpass i det relativt lilla reservatet kan kräva nedtagning av värdefulla träd och påtagligt minska upplevelsen av orört område.

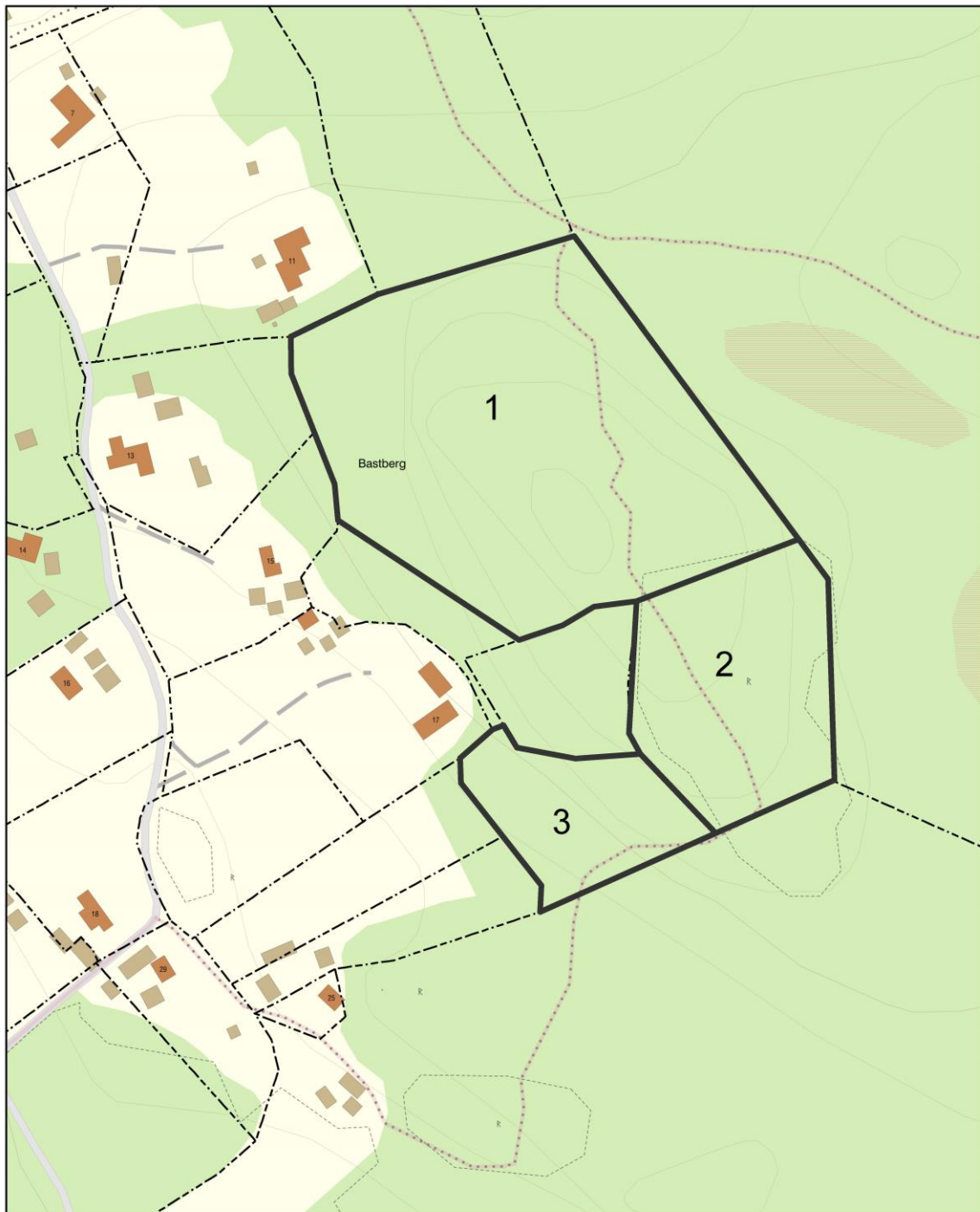
2.8 Dokumentation och uppföljning

Kommunen ansvarar för att dokumentera tillsynsarbetet samt alla åtgärder.

2.9 Revidering av skötselplan

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

2.10 Skötselplankarta

 Skötselområden

1:2 000 0 25 50 100 Meter

